

SPIS RYSUNKÓW

- Rys. K-1. Wzmocnienie fundamentów dobudowy do ratusza
K-2. Wzmocnienie konstrukcji dachu ratusza
K-3. Wzmocnienie konstrukcji wieży ratusza

I CZĘŚĆ OGÓLNA

1. Podstawa opracowania

- zlecenie Inwestora, Gminy Nowe Warpno, Pl. Zwycięstwa 1, 72-022 Nowe Warpno,
- inwentaryzacja budowlana dla celów projektowych wykonana przez autora,
- projekt architektoniczny opracowany przez mgr inż. arch. Pawła Kaliczyńskiego,
- orzeczenie o stanie technicznym ratusza w Nowym Warpnie, autorzy: dr inż. Stefan Nowaczyk, mgr inż. arch. Maciej Płotkowiak (2003 r.),
- ekspertyza techniczna stanu konstrukcji – wieża ratusza w Nowym Warpnie, autorzy: inż. Leszek Demski, inż. Henryk Bodnarczuk (2008 r.).
- obowiązujące przepisy i normy budowlane.

2. Przedmiot opracowania

Przedmiotem opracowania jest projekt budowlany remontu ratusza w Nowym Warpnie usytuowanym przy Pl. Zwycięstwa 1.

3. Zakres opracowania

Zakres opracowania obejmuje:

- ekspertyzę techniczną stanu technicznego elementów konstrukcji ratusza, dobudowy oraz wieży,
- pełny projekt branży konstrukcyjnej remontu ratusza.

II. EKSPERTYZA TECHNICZNA

1. Przedmiot ekspertyzy

Przedmiotem ekspertyzy jest stan techniczny budynku ratusza w Nowym Warpnie usytuowanego przy Pl. Zwycięstwa 1.

2. Cel ekspertyzy

Celem ekspertyzy jest określenie stanu technicznego elementów konstrukcyjnych ratusza i określenie ich przydatności w aspekcie planowanego remontu, który ma zapewnić obiektowi bezpieczeństwo konstrukcji i użytkowania.

3. Zakres ekspertyzy

Ekspertyzą objęto następujące elementy konstrukcji budynku:

- fundamenty,
- ściany ratusza i wieży,
- stropy ratusza i wieży
- konstrukcję dachu ratusza i wieży.

4. Opis stanu technicznego

Opis stanu technicznego ratusza i wieży jest zawarty w opisie technicznym branży architektonicznej.

5. Przeprowadzone badania

Dokonano oględzin aktualnego (wrzesień 2010 r.) stanu elementów konstrukcji budynku. Zapoznano się z:

- orzeczeniem o stanie technicznym ratusza w Nowym Warpnie, autorzy: dr inż. Stefan Nowaczyk, mgr inż. arch. Maciej Płotkowiak (2003 r.),
- ekspertyzą techniczną stanu konstrukcji – wieża ratusza w Nowym Warpnie, autorzy: inż. Leszek Demski, inż. Henryk Bodnarczuk (2008 r.).

6. Analiza

6.1. Fundamenty budynku ratusza i wieży

Pozioma linia cokołu (ocena „gołym” okiem) stanowi gwarancję, że fundamenty nie wykazują nierównomiernych osiadań i mają dostateczną nośność. Graniczny opór podłoża gruntowego w poziomie posadowienia fundamentów jest spełniony.

6.2. Fundamenty pod obiektem dobudowanym do ratusza (byłą remizą strażacką)

Brak poziomej (ocena „gołym” okiem) linii cokołu obiektu dobudowanego do ratusza wykazuje stan nierównomiernego osiadania. Świadczą o tym także licznie występujące spękania ścian i ich kształt – pionowy oraz ukośny.

6.3 Ściany ratusza

6. 3.1. Ściany w elewacji pld.-wsch.

Fragment podwaliny („A-4”- wymienionej w stosunku do stanu pierwotnego) jest uszkodzony i powinien być wymieniony. Stwierdzono znaczne uszkodzenie dwóch słupów parteru. Ich stan oceniono jako zły (słupy „A-1” i „A-2”).

Ściana I piętra jest znacznie odchylona od pionu. Odchylenie jest spowodowane siłą rozporu od konstrukcji więźby dachowej. Znaczna część słupów i rygli wykazuje spękanie powierzchni, zmurszenia i korozję biologiczną.

6.3.2. Ściana w elewacji pld.-wsch. i pñ.- zach.

Nie stwierdzono zauważalnych „gołym” okiem odchyleń świadczących o przekroczeniu stanu granicznego nośności i użytkowania. Znaczna część słupów i rygli (elementy „B”) wymagają naprawy.

6.4.Ściany byłej remizy

Wszystkie ściany zewnętrzne wykazują liczne pęknięcia – pionowe i ukośne oraz rysy. Pęknięcie o szerokości do 1.5 cm jest widoczne od wewnątrz - w pomieszczeniu sali ślubów. Przebiega ono pod kątem ok. 45° od miejsca oparcia belki stalowej stropu. Ten fragment muru wymaga wzmocnienia i przemurowania.

6.5 Ściany wieży

Połączenia słupów i rygli wykazują poluzowania, odkształcenia i brak wzajemnego styku. Część środkowa wieży – od poziomu +7.15 do poziomu+ 12.75 jest odchylona od pionu, w kierunku pld.-zach.. Ta część wieży utraciła sztywność przestrzenną. Połączenia elementów drewnianego stężenia z ryglami ścian zostały uszkodzone i obecnie stężenie w ogóle nie spełnia swojej funkcji. Połączenia te należy naprawić i wzmocnić.

6.6. Stropy ratusza

6.6.1. Stropy nad piwnicą

Wykazują liczne zarysowania, dolne stopki belek stalowych wykazują ślady korozji. Dolna powierzchnia stropów wymaga naprawy.

6.6.2. Strop nad parterem i I piętrzem

Budynek posiada (nie wykonywano odkrywek) stropy drewniane ze ślepym pułapem i polepą glinianą. Na strychu, pod uszkodzonymi deskami jest widoczna polepa gliniana. Stropy nie wykazują nadmiernych ugięć dostrzeganych „gołym” okiem.

6.7 Stropy byłej remizy

Strop nad parterem w części drewniany, w części strop gęstożebrowy (prawdopodobnie z płytami WPS), na belkach stalowych - nad salą ślubów. Na spodzie tego stropu są widoczne rysy biegnące wzdłuż dolnych stopek belek stalowych. Uszkodzeniu stropu towarzyszy pęknięcie ściany w miejscu oparcia belki stalowej.

6.8. Stropy wieży

Stropy drewniane belkowe, nagie. W poziomie +3.85 oraz +7,17 wycięto część belek w celu zapewnienia przestrzeni dla mechanizmu zegara (linek). Deskowanie stropu pełni bardzo ważną rolę tworząc poziomą tarczę usztywniającą. Połączenie desek z ryglami w trakcie remontu należy wykonać szczególnie solidnie.

7. Wnioski z zalecenia

7.1 Budynek ratusza

7.1.1. Fundamenty

Stan techniczny fundamentów jest dobry (zużycie 16 – 30%). Fundamenty mogą przenosić obciążenia od ciężaru własnego, obciążeń klimatycznych oraz technologicznych wynikających z użytkowania pomieszczeń.

7.1.2. Ściany

Stan techniczny ścian jest średni (zużycie 31 – 50%). Niektóre elementy ścian ryglowych wymagają całkowitej wymiany – elementy oznaczone literą „A” na elewacji, naprawy powierzchni i zastosowania systemowej konserwacji.

7.1.3. Stropy

Stropy nad piwnicą wymagają gruntowej naprawy powierzchni spodniej (tynku).

Sufity stropów nad parterem i I piętrzem wymagają okresowego usuwania rys powstających w tynku na trzinie i odnowienia malowania.

7.1.4. Konstrukcja dachu

Drewniane więzary dachowe utraciły stan graniczny użytkowania – nadmierne odkształcenia połączeń w węzłach oraz częściowo nośności – brak elementu przejmującego siły rozporu w trzech więzarach. Konstrukcja więzarów wymaga wzmocnienia.

Pozostałe elementy konstrukcji – krokwie, jętki i zastrzały spełniają stan graniczny nośności i użytkowania – należy jedynie uzupełnić elementy usunięte i o niewłaściwym przekroju. Wymiany wymagają również odcinki płatwi górnych w sąsiedztwie wieży.

7.2 Była remiza

7.2.1 Fundamenty

Fundamenty utraciły stan graniczny nośności i powinny być wzmocnione.

7.2.2. Ściany

Należy wzmocnić pęknięcia pionowe i ukośne ścian metodą przemurowania i zbrojenia spoin prętami stalowymi średnicy 6 do 8 mm. Wszystkie elementy ścian ryglowych krzyżujące się ze sobą wymagają wzmocnienia przy użyciu kątowników stalowych z przetłoczeniem. Wzmocnienia wymaga fragment ściany w pomieszczeniu sali ślubów, w miejscu oparcia belki stalowej.

Wzmocnienie wykonać po zakończeniu wzmacniania fundamentów.

7.2.3. Stropy

Nie wymagają wzmacniania. Rysy stropu w pomieszczeniu sali ślubów należy usunąć stosując zbrojenie z siatki z włókna stalowego umieszczonej w masie MP75 lub masie klejowej dobrej jakości.

7.2.4. Konstrukcja dachu

Należy wykonać naprawę uszkodzonych powierzchni i malowanie ochronne.

7.3. Wieża

7.3.1. Fundamenty

Fundamenty są w zadowalającym stanie technicznym (zużycie 16 do 30%) i mogą przenosić obciążenia od ciężaru własnego i obciążenia klimatyczne wieży.

7.3.2. Drewniana konstrukcja wieży

Część dolna i środkowa wieży wymaga remontu kapitalnego – wzmocnienia zniszczonych elementów na nowe, naprawy elementów powierzchniowo uszkodzonych, usunięcia odchylenia od pionu, wzmocnienia wszystkich połączeń w węzłach ścian ryglowych i styku stężeń krzyżowych. Oczep górny części środkowej należy rozebrać i ponownie zmontować zachowując górny poziom z tolerancją ± 2 mm. Na oczepie górnym zamontować ruszt nośny pod osiem słupów górnej części wieży. Autor zaleca wykonanie nowego oczepu podstawy słupów części górnej i przystosowanie go (łącznie z rusztem nośnym) do montażu na śruby. Umożliwi to montaż dźwigiem części górnej wieży i części zwieńczenia wieży. Obie te części autor zaleca zdemontować dźwigiem i wykonać kompleksowo remont kapitalny na stendzie roboczym ustawionym na poziomie terenu. Usunie to konieczność stosowania skomplikowanego układu rusztowań.

Przewidywany zakres kompleksowego remontu tych części:

- wymiana ok. czterech słupów górnej części na nowe (wszystkie słupy w części widokowej są uszkodzone, ale połowę z nich może uda się uratować zachowując ich wartość zabytkową),
- wymiana poziomych belek na poziomie balustrad,
- wykonanie nowego oczepu dolnego dla ośmiu słupów części górnej,
- naprawa połączeń stężeń krzyżowych,
- rozebranie pokrycia zwieńczenia dachu części górnej i hełmu wieży,
- naprawę iglicy i obróbkę blacharską iglicy.

Opracował:
Eugeniusz Hnat

III. PROJEKT BRANŻY KONSTRUKCYJNEJ

1. Wzmocnienie fundamentów

1.1 Fundamenty ratusza i wieży

Nie przewiduje się wzmocnienia fundamentów mającego na celu zwiększenie głębokości posadowienia względem terenu oraz poszerzenia podstawy fundamentu mającego na celu zwiększenie jego nośności.

1.2. Fundamenty pod byłą remizą strażacką

Zaprojektowano wzmocnienie fundamentów. Wzmocnienie należy wykonać metodą odcinkową według kolejności przedstawionej na rysunku K-1. Wykopy należy wykonywać ręcznie i bezzwłocznie należy ułożyć chudy beton a na nim szlam uszczelniający oraz beton klasy C20/25 z dodatkiem środka wodoszczelnego (do uzyskania wymaganej klasy wodoszczelności W-6). Mieszanke zagęścić wibratorem, aby uzyskać pełne wypełnienie przestrzeni powstałej po wybraniu gruntu spod podstawy istniejącego fundamentu. Kolejne odcinki wzmocnienia wykonywać po minimum trzech dniach, przy temperaturze wykonywania robót wynoszącej ok. $+10^{\circ}$ C. Przy temperaturze znacznie niższej (ale dodatniej) okres ten wydłużyć do 5 dni. Renowację części pionowej istniejącego fundamentu wykonać w sposób analogiczny jak dla fundamentów ratusza i wieży.

2. Wzmocnienie konstrukcji dachu ratusza

W węźle „A” (oznaczenie na rys. K-3) stwierdzono występowanie przemieszczenia elementów: podpory o zmiennym przekroju „2” względem płatwi górnej „4” oraz jętki „5” względem krokwi „1”. Przemieszczenia te są spowodowane brakiem nośności więzara na przeniesienie siły rozciągającej od obciążeń pionowych: ciężaru własnego, śniegu oraz wiatru. Nie jest znany dokładny okres powstania odkształceń. W przeszłości wykonano ściągi dla jednego z więzarów. Datę montażu ściągi autor szacuje na drugą połowę XIX w. lub pierwsze lata XX w.. W osiach „4”, „6” i „12” zaprojektowano ściągi z pręta średnicy 24 mm (analogicznej jak ściągi istniejącego). Szczegóły wykonania przedstawia rys. K-3.

Należy również uzupełnić jętki w osiach „8”, „9” i „12” oraz rozporę poziomą „6” w osi „12” (usuniętą w celu uzyskania pomieszczenia na strychu).

Należy również wymienić dwa odcinki płatwi górnych „4”, po obu stronach wieży.

Uwaga! Wyminę innych elementów drewnianej konstrukcji dachu wymienić po stwierdzeniu ich zniszczenia w trakcie czyszczenia powierzchni drewna szczotką stalową.

Zabezpieczenie powierzchni drewna wykonać zgodnie z opisem w części architektonicznej.

3. Wzmocnienie wieży

Wzmocnienie wieży wykonać wg poniższego opisu technicznego i następującej kolejności: (według zaleceń projektanta – dopuszcza się przyjęcie przez wykonawcę własnej technologii robót wzmocniających pod warunkiem uzgodnienia jej z projektantem)

- a) zdemontowanie dźwigiem części górnej wieży i części zwieńczenia wieży w układzie zamocowania lin, zawiesi i haków montażowych przedstawionych na szkicu rysunku nr K-3,
- b) rozebranie muru części dolnej i części środkowej wieży (wypełnienia pól konstrukcji ryglowej),
- c) wykonanie stężeń kratowych z prętów średnicy 20 mm w części dolnej wieży – sposób wykonania i lokalizację stężeń przedstawia rys. nr K-3,
- d) wykonanie naprawy, wymiany i konserwację wszystkich elementów części dolnej i górnej wieży, łącznie z oczepem górnym wieży do poziomu +12.75 m,
- e) po wypionowaniu elementów wykonanie wzmocnienia przy użyciu kątowników ocynkowanych z przetłoczeniem wszystkich elementów drewnianych wieży krzyżujących się ze sobą – zgodnie z detalem „A” na rys. nr K-3,
- f) wykonanie rusztu nośnego podstawy części górnej,
- g) wykonanie oczepu dolnego pod ośmioma słupami górnej części wieży i nałożenie tego oczepu na ruszt nośny podstawy części górnej (przymocowanej do zwieńczenia części środkowej przed etapem montażu dźwigiem) w celu wykonania ośmiu otworów średnicy 22 mm zgodnie z detalem „D” na rysunku K-3. Po wywierceniu otworów należy w sposób trwały wyznaczyć wzajemne położenie tych części względem siebie. Pozwoli to na bezproblemowe późniejsze połączenie podczas montażu części górnej i części zwieńczenia wieży na ruszcie nośnym.
- h) połączenie ośmiu słupów górnej części wieży z oczepem dolnym na „gniazdo-czop” i kołek średnicy 20 mm oraz kątownik ocynkowany z przetłoczeniem – jednostronnie.
- i) wykonanie na stendzie roboczym konstrukcji i pokrycia górnej części wieży oraz hełmu (zwieńczenia górnej części wieży).
- j) zamontowanie haków montażowych i konstrukcji stabilizującej położenie lin montażowych na poziomie styku części górnej i hełmu wieży.
- k) montaż części górnej i hełmu przy użyciu dźwigu – łączny ciężar tych części ok. 10000 kg,
- l) założenie śrub M20x55 – dostęp z drabiny pomieszczenia zegara wieży.

4 Uwagi końcowe

Wszystkie prace wykonać zgodnie z warunkami technicznymi wykonania i odbioru robót budowlano – montażowych, normami i sztuką budowlaną. Wszystkie materiały stosowane na budowie muszą posiadać dopuszczenie do obrotu lub jednostkowego stosowania w budownictwie (art. 10 „Prawa budowlanego”).

Opracował:
Eugeniusz Hnat